

Ročník: 101 | číslo: 7 | 14. února 2021 | Cena: 15 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

**Kultura
a křesťanství**

EDITORIAL

„Tajemství budoucnosti kultury je obrazem samé záhady lidského ducha.“

Václav Havel

Italský renesanční malíř Tintoretto, německý renesanční malíř Matthias Grünewald, americký univerzitní profesor, umělec a historik Jerry Bywaters, britská malířka Clare Atwoodová, americký umělec Thomas Hart Benton... a mnozí další významní umělci obohacovali naši kulturu během krizových a přelomových okamžiků našich dějin, někteří z nich se dokonce utrpením a strastmi člověka inspirovali.

Skotská talentovaná umělkyně glasgowské školy Norah Neilson Grayová sloužila během první světové války dobrovolně jako zdravotní sestra v nemocnici v prostorách kláštera Royaumont Abbey; když jí skončila noční směna, malovala. Po válce, ve dvacátých letech, se věnovala portrétní malbě a zároveň byla pověřena ze strany Imperial War Museum, aby znázornila práci zdravotnic během válečného času, díky čemuž vznikl unikátní obraz. Její díla dokázala zachytit solidaritu i nesnadnou práci žen ve zdravotnictví v krizové době. Kultura se nezastaví... nezastaví se ani při morové epidemii, když hledí přímo vstříc válečnému konfliktu, nebo při aktuálním boji s pandemií. Pro příklad uvádím indickou výtvarnici Shreyu Parasrampurii, která vytvořila sadu pamětních známek, vydanou na počest lidí bojujících s koronavirem, nebo švédského pouličního umělce Davida Pereze, který maluje na zdi formou graffiti portréty lidí, jež osobně považuje za hrdiny - vytvořil tak například portrét prodavačky či zdravotní sestry. Má v plánu namalovat i postavy popeláře a dělníka na stavbě.

Toto období v sobě cosi inspirativního jistě přináší. Pochopitelně mnohým z nás již živá podoba kultury velmi schází. Ano, galerie můžeme projít alespoň online, koncerty či přednášky se dají poslechnout pomocí přenosů a také filmy si člověk zakoupí a sleduje doma, ale stejně to není. Kulturní branže nyní zažívá extrémně náročné období a potřebuje podporu...

Nicméně třeba si právě díky této „kulturní odmlce“ budeme umění o něco více vážit. Aktuální magazínové číslo je věnované kultuře, potažmo kultuře a křesťanství, kultuře v kontextu naší církve.

Hezký zážitek u jeho čtení přeje

J. H.

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Online uvedení publikace

Tomáš Garrigue Masaryk a náboženství

V pondělí 8. února 2021 byla biskupem Pavlem Pechancem uvedena nová publikace autora ThDr. Martina Chadimy. Knihu můžete zakoupit v internetovém knihkupectví eBlahoslav za 319,- Kč.

Publikace **TOMÁŠ GARRIGUE MASARYK A NÁBOŽENSTVÍ** vznikla díky dlouholetému zájmu autora Martina Chadimy o myšlení a náboženské přesvědčení našeho prvního prezidenta. Masarykova osobnost dokonale demonstruje nejenom sílu ducha konkrétního člověka, ale i schopnost dostat se osobní píli i cílevědomou prací až na pomyslný vrchol lidské společnosti.

V této knize se setkáme s Masarykem, který se po celý svůj život zabýval člověkem a společností, v níž žije, v souvislosti s tím, co jej přesahuje. Alfou a omegou jeho důrazů na morálku je lidská přirozenost, která má své ukotvení v Bohu, i když často v myslích celé řady lidí je TGM zapsán jako ten, který příliš nemiloval církev, její instituce. Kniha mapuje Masarykovo filozofické i náboženské myšlení a jistě bude inspirující. Je určena všem přemýšlivým čtenářům, kteří se nebojí konfrontovat zažité představy o té či oné osobnosti s novými skutečnostmi i s novými pohledy. **red**

Blahoželanie k narodeninám pre nášho varhaníka

Náš varhaník Ing. Vladimír Petratur, CSc., člen Diecéznej rady Bratislava a člen stavebnej komisie, sa dožíva 4. februára 2021 krásnych 88 rokov. Je to vek Bohom požehnaný, čo viac človeka, ktorý je dodnes aktívny vo všetkých smeroch. Je muzikantom Českého spolku, je milé, keď ho stretneme v moravskom kroji s harmonikou. Je prekvapivé, že niekedy hráva na podujatiach zo soboty na nedeľu až do Božieho rána a ráno v nedeľu sedí za varhanami a sprevádza liturgiu Dr. Karla Farského. Preto celá Náboženská obec Bratislava sa pripája k tým, ktorí mu k 88. narodeninám prajú mier, pokoj a Božie požehnanie.

Jan Hradil

v Bratislave 27. 1. 2021

Olomoucká diecéze Církve československé husitské
vypisuje vyhľadávací řízení na pozici

správce chaty a kaple na Ostravici na DPP

Požadavky:

- zakotvenost v ČČSH
 - zdravotní způsobilost
 - zodpovědnost, komunikativnost, kreativita
 - mobilita a flexibilita
 - trestní bezúhonnost doložená výpisem z rejstříku trestů
- Předpokládaný termín nástupu je 1. 4. 2021.

Náplň práce:

viz www.ccscholomouc.cz.

Více informací na tel.: 737 905 519

nebo e-mailu: ccsh.ostava-bela@centrum.cz.

Přihlášky k vyhledávacímu řízení obsahující životopis a motivační dopis zašlete nejpozději do **1. 3. 2021** (rozhodující je datum podání) prostřednictvím e-mailové adresy dieceze.olomouc@ccsh.cz nebo poštou na: Olomoucká diecéze Církve československé husitské, Žilinská 113/5, 779 00 Olomouc.

NAD PÍSMEM

Dnes je to vlastně podobné

Mk 9,2-9

Vážené sestry a vážení bratři,
pokoj vám!

V deváté kapitole Markova evangelia čteme, že po šesti dnech vzal s sebou Ježíš Petra, Jakuba a Jana a odvedl je na vysokou horu, kde byli sami. Po šesti dnech. Tedy sedmého dne. Sedmý den je Ježíš odvedl tam, kde byli sami spolu s Ním. Neříká nám to něco?

Nechodíme i my sedmý den, tedy v neděli, do míst, kde budeme sami s Ježíšem? Nebo nezavršil Bůh sedmý den své stvořitelské dílo? Tedy i v životech těchto tří učedníků bylo tímto cosi završeno. I v našich životech bývá o neděli něco završeno a zároveň odstartováno něco dalšího.

Byl tam před jejich očima proměněn. Tedy ne že tam Ježíše našli proměněného, ale byl proměněn před jejich očima. To přece také známe, když se v liturgii před našima očima mění oby-

čejné víno a obyčejný chléb v... dobrá, nezabíhejme do složité teologie, ale řekněme, že se proměňují v neobyčejný chléb a víno. V něco, za čím můžeme spatřovat Krista a jeho proniknutí k nám do naší doby, do našich osobních realit.

Učedníci poznali, s kým Ježíš rozmlouvá. To také není nic, co bychom nemohli přijmout, protože my také poznáváme, že k nám promlouvá Ježíš, aniž by se představil, my také vnímáme Boží slovo bez toho, že by nám Bůh nejprve poslal svou navštívenku. Zkrátka to poznáme.

Petr nevěděl, co by řekl, ale protože to byl Petr (ten skoro pokaždé něco řekne), tak si to přece jen neodpustil a nabídl, že by tam na hoře postavili příbytky. Tedy místa, kde by tyto tam přítomné vzácné osobnosti bydlely, kde by měly svou adresu. Petr je zde zcela

mimo, jak se mu ostatně stávalo častěji. Myslel to dobře, on vždycky všechno myslel dobře. Ale v té chvíli nepochopil, že nelze Ježíše Mesiáše svázat tím, že mu dá adresu, kde bude muset přebývat a kam za ním budou chodit, když budou něco potřebovat. Tak to bylo v některých pohanských kultech, proto se nedivme, že to Petra napadlo. A jsme zase u nás. Konkrétně v naší církvi. Naše náboženské obce jako zásadní událost a zásadní výročí slaví ne své první bohoslužby, ne své založení jakožto zřetelné Kristovy církve před světem, ale právě postavení svých kostelů, modliteben, sborů. Z praktického hlediska je dobré mít přiměřeně velký kostel, jenže je daleko lepší, jsou-li v místě křesťané bez kostela, než aby tam byl kostel bez křesťanů.

„Toto jest můj milovaný Syn, toho poslouchejte!“ říká hlas z oblaku. A co my na to? No... rádi bychom, snažíme se... tedy vlastně... celkem asi jako jo... někdy... Nebo je to jinak? To je otázka pro nás všechny.

A tak někdy, když budeme mít chvíli k tomu, abychom se zastavili a rozhlédli se, zkusme na chvíli nevidět ten mumraj kolem nás, ten hluk a zmatek, ale pokusme se vidět „...nikoho jiného, než Ježíše samotného.“ Amen.

Vladislav Pek

POSLEDNÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ

Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po tvých stezkách. Ved' mě cestou své pravdy a vyučuj mě, vždyť jsi Bůh, má spása.

(Žalm 25,4-5)

První čtení z Písma: 2. Královská 2,1-12

Tužby pro dobu po Zjevení:

2. Abychom Pána Ježíše slovy vyznávali i životem následovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom Božímu slovu pozorně naslouchali a ve skutek je uváděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, světlo tvé pravdy zazářilo do našich srdcí. Proměň nás skrze svého Syna, abychom evangeliem proměňovali svět! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 2. Korintským 4,2-6

Evangelium: Marek, 9,2-9

Verš k obětování: Žalm 27,1

Verš k požehnání: Marek 9,7

Modlitba k požehnání: *Panovníku Hospodine, děkujeme ti, žeš nás pohostil u svého stolu. Osvobod' nás od duchovní pýchy a daruj nám vytrvalou důvěru ve tvé milosrdenství! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.*

Vhodné písně: 46, 47, 49, 101, 116, 197

*Dobry Bože náš,
prosíme tě za sebe i za ostatní -
dávej slabým sílu tě vidět,
dávej silným sílu od tebe neutíkat,
dávej nám povzbuzení tam,
kde se ho nenadějeme...
a odpust' nám,
že tolik našich modliteb k tobě
začíná slovem „dávej“,
přestože víme, že dáváš víc,
než si vůbec umíme představit.
A tak ještě jednou si troufáme -
dávej nám schopnost
modlit se k tobě jinak,
než seznamem požadavků,
ať s tebou dokážeme
opravdově a v jednotě BÝT.
Amen!*

Křesťanství a kultura

Anebo kultura a křesťanství? I tak totiž otázku lze postavit a pak najednou vidíme, že z tématu jednoho se vyklubou témata hned dvě. Celou problematiku lze pojednat i tak, že se ptáme, co mají tyto dva pojmy společné. Zodpovězení takto položených otázek sice skýtá šanci ke vzniku mnohastrankové habilitační práce pro aspiranta na profesuru, avšak napsat na toto téma novinový článek je, řekl bych, možná mnohem těžší a může tak docházet – záleží na úhlu pohledu toho kterého čtenáře – ke zkreslení. Proto je nutné jako premisu si u obou otázek vytknout to, že nelze ztotožňovat křesťanství s náboženstvím. Což se nezdálo bohužel stává, zejména v tomto středoevropském prostoru.

Co tedy lze říci o křesťanství a jeho vztahu ke kultuře? Z historie víme, že jeho šíření a prosazování se dělo velice často naprosto nekulturním způsobem. Což je velmi jemný eufemismus pro masové vyvražďování, pálení knih i lidí, ničení uměleckých děl a další zvěrstva. Dělo se tak ve jménu té jediné možné, pravé (z hlediska „širitelů“) víry, v tomto případě víry křesťanské. Historicky vzato, dělo se tak zcela nedávno a činili tak ti, kteří se za křesťany označovali. To však se skutečným křesťanstvím, Kristovým učáním, nemá společného zhora nic... Takový ale bývá osud i jiných idejí, pokud se jich člověk zmocní a přetvoří na ideologii, jež se pak stává nástrojem k ovládnutí člověka a manipulaci s ním. To však už s kulturou nemá společného vůbec nic a dělo se tak proto, že u drtivé většiny takovýchto širitelů „víry pravé“, byla kulturní úroveň velice nízká. Pokud vůbec nějaká kdy byla.

Styčné body kultury a křesťanství spočívají totiž do značné míry v jejich základním poslání, jímž by mělo být zušlechťování člověka, jeho morálních vlastností, duševního a duchovního života. Myslím si, že se jedná o úkol, který, byť ne vždy zcela, je realizovatelný – v rámci možných společenských podmínek. Avšak i tyto podmínky lze právě pomocí kultury a křesťanských idejí proměňovat (kultivovat) tak, aby tento svět byl dobrým místem k životu. Což může být další podnět k promyšlení v rámci daného tématu: zda může být, či alespoň měla by být, kultura křesťanská jako svébytné specifikum...

Ačkoliv se takovéto nálepkování různých uměleckých děl, knih a podobně vžilo, mám osobně s takovouto klasifikací problém. Až příliš často totiž bývá klasifikace zaměňována za kvalifikaci. To tehdy, když například literatura, kde se hojně používá tzv. „náboženské nářečí“, (P. Josef Zvěřina), je považována za kvalitnější než literatura obyčejná, nenáboženská.

„Všechno je jinak“, říkával prý Jehuda ben Becalel, rabi Löw, a já toto úsloví používám všude tam, kde jsem přesvědčen, že danou problematiku je nutno promýšlet do hloubky, kritickým myšlením a nikoliv prvoplánově. On ten prvoplánový přístup, jenž je protkán knězem Josefem Zvěřinou zmiňovaným „náboženským nářečím“, je totiž dost často kontra-produktivní. Prostě daleko spolehlivěji člověka hledajícího odstraší, než aby zaujal.

Co s tím? Jedním z hojně probíraných témat v církvích je už dlouho otázka, proč nám sekulární část společnosti nerozumí. Zmiňovaný páter Zvěřina za jeden z důvodů označoval právě už ono „náboženské nářečí“, jímž bývá naše mluva a literatura až „prošpikována“. Naši řeč, naše přístupy je prostě od něj třeba oprostít. Jsem přesvědčen, že výtečným nástrojem k tomuto jsou mimo jiné právě kulturní aktivity.

A lze to doložit řadou příkladů, kdy právě kulturní aktivity často naprosto nenáboženské, ačkoliv se konají i z iniciativy náboženských obcí či v jejich prostorách, nesmírně přispěly a přispívají u sekulár-

ních vrstev ke změně v nahlížení na církevní společenství i otázky víry. Má osobní, v tomto směru více než třicetiletá zkušenost, a to každopádně kladná, je z Liberce (od cyklu Přijďte k nám pobejt až po současné pořady a výstavy „Host na faře“). Mnozí ze čtenářů by mohli vyjmenovat desítky a desítky podobných aktivit, které se odehrávají z popudu různých církevních společenství, a všude by vám na otázku, co jim to přineslo, odpověděli, že přinejmenším zlepšení, zkulturnění vzájemných vztahů.

O vlivu křesťanství na kulturu vskutku nemůže být pochyb – jak ukazuje bezpočet literárních, hudebních a výtvarných děl od počátku křesťanství až po dnešek. Neovlivnilo jen zmíněné obory, ale i krajinotvorbu, o čemž svědčí zejména v zemích Koruny české množství nádherných církevních staveb, ale i kapliček či „Božích muk“ v krajině...

Je možné spekulovat, nakolik může kultura ovlivnit (kultivovat?) křesťanské ideje. Zde, přiznávám, trochu tápu. A tak nevím, zda například zážitek z času pandemie, kdy jsem sledoval televizní přenos katolické mše z Dolní Lutyně, lze k tomuto vztáhnout. Mši sloužil páter M. Pospěcha a mne zaujal jednak svým osobitým přístupem, ale především tím, že si jako téma ke svému kázání vybral pasáž z Erbenovy Kytice. Sledoval jsem jeho promluvu se zatajeným dechem a troufám si tvrdit (možná hereticky), že duchovnější kázání, bez jediné citace z Písma, jsem vlastně už dlouho neslyšel. A bylo v něm všechno, co by mělo naše osobní, někdy až ospalé, klimbající křesťanství slyšet, znát a čím by mělo být. Lze v tomto případě uvažovat, nakolik kultura ovlivnila křesťanství, respektive křesťana a kněze? Ke škodě to rozhodně nebylo. Každopádně to lze považovat za jeden z příkladů, že dobrá kultura, byť na první pohled sekulární, pro člověka „zvenku“ a stojícího mimo jakékoliv církevní a náboženské struktury může být duchovně i duševně dost často přínosnější než aktivity protkané náboženským nářečím. Protože ruku v ruce s takovýmto prožitkem je těmto lidem zvenčí dávána šance na změnu, možná pozvolnou, ve smýšlení a náhledu na křesťany, víru i křesťanství vůbec. Oni se přece vůbec nemusí stát členy nějaké církve, avšak přinejmenším je zaseto semeno, které, bude-li kultivováno, má šanci vzklíčit.

Stanislav Kubín

Církevní symbol

Církev československá husitská (ČČSH) ve 20. letech 20. století z mnoha důvodů přesně nedefinovala konkrétní, jasně vyhraněné požadavky a nároky na uměleckou výzdobu svých chrámů a modliteben.

K prvnímu opravdovému výraznému zlomu a koncepčnímu posunu v přístupu k umění v ČČSH došlo v polovině 30. let. Do té doby totiž v církvi neexistovalo žádné profesní sdružení umělců a architektů, což se mělo záhy změnit. Dne 13. prosince 1936 byla zřízena Sekce výtvarných umělců ČČS, v jejímž předsednictvu zasedal architekt a scénograf Miroslav Kouřil (předseda) společně se sochaři Miloslavem Beutlerem (místopředseda) a Janem Znojmem (jednatel). Tento poradní orgán ústředí vznikl při kulturní komisi Akce církevní spolupráce a měl ukončit dosavadní nesystémovost a nekomplexnost v oblasti církevního výtvarného umění.

Sekce výtvarných umělců ČČS byla záhy po svém vzniku doplněna též o architektky, takže nesla název Sekce výtvarných umělců a architektů ČČS. Zakládajících členů bylo jedenáct, další se průběžně hlásili.

Jeden z prvních úkolů, kterým byli pracovníci Sekce výtvarných umělců a architektů ČČS pověřeni, se týkal vypracování návrhu církevního symbolu. „Církev užívá symbolu, aby jím plněji naznačila všechnu bohatost a hloubku zbožnosti. Náboženský symbol proto často lépe probudí v osobnosti lidské vnitřní zkušenost, promluví často lépe k celé bytosti člověka, než rozumový výklad,“ napsal v Ohlasech nového života Otto Rutrle. Církevní symbol procházel od počátku jak po stránce teologické, tak výtvarné turbulentním vývojem. Jedno z prvních pojetí, které kombinovalo tři prvky (Bibli, kalich a kříž se třemi břevny), použil Karel Farský např. u prvních „Zpěvníků“. Další varianta kombinovala zavřenou Bibli, na ní stojící kalich s monogramem ČČS a letopočtem 1920, přičemž z kuppy (číše) kalicha se vynořovala hostie. Nad ní vystupoval pravoslavný kříž s třemi břevny („Zpěvník“, 1923). Biskup Ferdinand

Stibor zase použil kombinaci Bible, kalicha, zářícího kříže a objímající trnové koruny.

Uherskobrodský farář Vilibald Růžička ve svém článku v Náboženské revue (1940) upozorňuje na symbol, který vznikl v prostředí jejich náboženské obce hned na konci roku 1920. „Slovanský“ dvojramenný kříž s kratším horním břevnem je zde kombinován s kalichem. Všechna ramena kříže jsou ukončena kruhy, z nich pak vycházejí trojčipé plaménky. Na horním břevnu jsou plaménky, znázorňující zá-

řící Boží lásku, jednoduché. Kalich překrývající kříž na znamení české reformace je na patce trojčipý, vyzdoben listy stejně jako kupa (číše).

V tomto pojetí se již stává jádrem symbolu kříž (symbol utrpení pro duchovní vítězství, pro sjednocení s Bohem) a kalich (symbol oběti, obětavého a naplněného života po vzoru Ježíše, symbol české reformace). Přesto cesta k současnému symbolu ČČSH, který ve dřevě vytvořil sochař František Hromádka a jenž byl schválen ústřední radou v roce 1949, byla ještě dlouhá.

Nejintenzivněji se vypracování církevního symbolu věnoval Miroslav Kouřil. Od roku 1932, kdy navrhl odznak a grafické značky pro církevní mládež, řešil ztvárnění symbolu během dalšího desetiletí celkem desetkrát v různých variantách. Nejčastěji se přikláněl ke kombinaci tří prvků, dva (kalich a kříž) se mu samostatně zdály myšlenkově nedořečené. Využíval proto jako třetí atribut větvíčku lípy, zatímco třeba profesor Alois Spisar navrhoval větvíčku réвовou, Zdeněk Trtík zase plamen,

M. Kouřil, ČZ 1941-45

Symbol ČČS, F. Hromádka

vyznačující kritické pojmání tradice kříže a kalicha.

Na návrh liturgické komise ze dne 28. prosince 1936 ústřední rada rozhodla, aby symbol církve byl tvořen jednoduchým, jednoramenným křížem (obecně křesťanský symbol) a kalichem, a aby kříž byl kalichu nadřazen. V únoru 1937 vyhlásila ústřední rada na symbol církve soutěž, která byla obeslána 22 návrhy. Porota ve složení: Karel Herain, ředitel Umělecko-průmyslového muzea, sochař Jaroslav Horejc, malíř Jan Kojan, architekt Miroslav Kouřil, malíř František Kysela, malíř Jaroslav Benda, sochař Jan Znoj a teologové František Kovář a Alois Spisar v prvním kole vyloučila 11 návrhů. Ze zbylých nebyla první cena udělena žádnému návrhu, tři byly odměněny po 500 Kč. Práce byly poté do 27. května 1937 vystaveny v 5. patře Bohoslovecké koleje ČČS.

V roce 1942 byl zveřejněn v Českém zápasu na pokračování Kouřilův text nazvaný „K diskusi o Směrnících“. Myšleny jsou směrnice pro stavbu a uměleckou výzdobu sborů, v nichž autor znovu oživil téma symbolu. Do hry opět vrátil variantu tří prvků: kříže a kalicha doplněného o lipovou větvíčku, „které však nemusí být

použito, ukáže-li se to nevhodným“. Sám Kouřil na definitivní podobě symbolu pracoval společně s Janem Znojmem. Mezitvaru bylo použito na řešení obálky Náboženské revue. Můžeme si všimnout, že jednoduchý trámčový kříž se oproti symbolu pro hlavičku Českého zápasu z let 1937–1940 změnil jen nepatrně v umístění lipové ratolesti. Obě břevna jsou stejně dlouhá, přes ně je centrálně umístěn kalich, je tudíž v rozporu se směrnice nadřazen kříži. Kalich není již tak konturovaný jako u varianty z roku 1941 pro Český zápas. Oba symboly jsou překryty vinoucí se snítkou lípy. Stejný motiv Kouřil kombinoval i nadále, jak si můžeme všimnout u poválečných čísel

Českého zápasu. S tímto symbolem časopis vycházel do roku 1946. K symbolu schválenému v roce 1949 se potom Český zápas propracovával přes další varianty.

Martin Jindra

Kultura a prostředí našich sborů

Ó jak rád slyším ta líbezná slova: Půjdeme do domu Hospodinova, do domu Páně, kde hříšným se hlásá pokoj a smíření, radost a spása. V lásce tam spojení mladí i staří zbožně se sklánějí před Boží tváří, před Bohem svatým, jenž rodinu svoji Duchem svým vede a při ní vždy stojí. Zpěvník ČCSH, píseň č. 147.

První verš písně vychází ze znění úvodu Žalmu 122. Dává odpovědět na otázku, proč a za jakým účelem přicházíme do architektonicky významných, ale i třeba do zdánlivě obyčejných budov, jež v naší tradici nazýváme sbor. To slovo má dva základní významy, jež souvisejí s institucí církve: A/ sbor – zde ve smyslu společenství, pospolitost, B/ sbor jako označení pro bohoslužebný prostor setkávání. Víme, že církev – ekklézia (z řečtiny) je organizovanou institucí, má svá pravidla, řády, nicméně se výrazně odlišuje od lidských uskupení, neboť je svoláním Božím. Podle Skutků apoštolských se zrodila 50. dne po klíčových velikonočních událostech o jeruzalémských letnicích. Od té doby je daností jejího poslání, aby pěstovala a udržovala křesťanskou víru a zbožnost, aby kultivovala – přímo zkulturovala člověka (z latiny od colere – pěstít půdu, plodit, dávat někomu něco, čeho si žádá). Před staletími i v současnosti. Tak se děje (má se díť) při bohoslužbě, při vysluhování svátostí, při dalších obřadech. Tato shromáždění kultivují všestranně člověka – Božím slovem, společnými modlitbami i zpěvem, vším, co posiluje víru a naději a přináší kultivaci mezilidských vztahů na bázi odpouštějící lásky. Sbory však nejsou určeny jen pro členy náboženské obce, sem přicházejí i mnozí lidé zajímající se o architekturu, umění výtvarné, o hudbu. Přicházejí také díky pozvání ke koncertům, výstavám, přednáškám, které pořádají naše náboženské obce a které mohou mít i misijní dopad.

Naše sbory jsou prosté, ale v mnohých nacházíme umělecké artefakty sochařské i výtvarné. Připomeňme si hojně zastoupenou uměleckou tvorbu Františka Bílka (1872-1941), kterou zmapovala Milena Mikulecká (1925-2001) ve své knize *František Bílek v Církvi československé husitské* (2000), reliéfy Jana Znoje (1905-1950) ve vinohradském sboru, sochařskou výzdobu Augustina Handzela (1886-1952) ve sborech ve Slezské Ostravě, tam vedle velikánů české reformace je i socha prezidenta T. G. Masaryka, která podivuhodně ustála totalitní režimy 20. století,

a v Ostravě – Radvanicích, obrazy Jana Dědiny (1870-1955) v Pardubicích a v Brně, malby Karla Skály (1908-2001) s biblickými a historickými náměty a další...

Každý náš sbor je vzácným dědictvím, které nám s obětmi odkázali naši předkové, je naším duchovním domovem. Tak jako naše domovy uklízíme a připravujeme na slavení rodinných a svátečních setkání, stejně tak bychom měli věnovat péči i prostoru našich sborů. Je tedy samozřejmostí, že sborovník či jiní dobrovolníci se podílejí na úklidu, vytírají podlahy, vysávají koberce, stírají prach. K tomu je třeba také nechat vehnat čerstvý vzduch větráním, nebojme se říci průvanem, který odstraní vlhkost.

Chceme ukázat, že také prostředí sboru může kultivovat člověka, který je obdařen dokonalým smyslovým vnímáním.

Jedním z nejdůležitějších zařízení sboru je stůl, který vévodí prostoru, bývá vyroben z kamene či ze dřeva. Je stejně tak významný jako stůl třeba v největším pokoji našich domácností. Stůl ve sboru není však leccjaký. Má přídomek – stůl Páně. Stůl, k němuž přichází nejvznešenější host – Ježíš Kristus – aby se stal naším milostivým hostitelem v darech chleba a kalicha, v nichž se jako živý Pán církve zpřítomňuje. Proto bychom přípravě stolu měli věnovat náležitou po-

zornost. Na čelní straně stolů Páně v našich sborech se nacházejí ozdobné desky keramické, z tepaného kovu, vyřezávané desky s biblickými náměty, s postavami svědků Páně nebo znak církve. Stůl Páně má být pokryt bílým látkovým ubrusem, který může přesahovat do stran i v podobě našitých krajek. Ne všude to však bývá. Někde vidíme jen jakýsi ubrousek, háčkovaný přehoz připomínající záclonu dávných časů. Můžeme být také překvapeni, že stůl Páně není pokryt žádným ubrusem. Uvádíme zkušenost z návštěvy jednoho z našich sborů. Odvážil jsem se zeptat, proč nemají stůl Páně pokryt ubrusem. Dostalo se mi odpovědi: „My jsme žádný ubrus nikdy neměli, nám se to líbí tak.“ Pokračoval jsem otázkou: „A vy, když máte rodinnou oslavu nebo když sedíte u štedrovečerního stolu, nemáte žádný ubrus?“ „Máme.“ A tím byl náš hovor ukončen.

Na stole Páně je umístěna svíce. V jejím světle nacházíme symboliku Krista, který, jak vyznáváme, je „Světlem ze Světla“. Ale i svíci je třeba věnovat pozornost. Vidíme svíce prohořelé, slité do stran kapajícím voskem. I to je třeba napravit. Stačí jen vzít do ruky nůž a svíci ořezat, aby její plamen jasně, viditelně zářil.

Sváteční stůl zdobí květiny, měly by být živé, neboť symbolizují Boží Stvoření a Tvoření („věřme v život dobra, pravdy a krásy“). Pohled na květiny lahodí oku. Ale to je mnohdy kamenem úrazu. Setkáváme se s názorem, že květiny jsou drahé. Leckde mají snad proto „natrvalo“ všelijak kaširované umělé květiny. Byl jsem také svědkem toho, že na stůl Páně před bohoslužbou postavili květináč s jedním listem. Někde vidíme květiny živé, ale uvadlé... A jak řešit květinovou výzdobu? Snad někteří členové obce mají zahrádku a mohou přinášet květiny. U nás máme malou zahrádku, která ale poskytuje květy od časného jara do vrcholícího podzimu. Připomínám také, že dnes v supermarketech lze levně zakoupit kytku. A pro zimní čas? Je dobré si pořídit třeba vděčné anturie nebo orchideje, které nás odmění při dobré péči bohatým květenstvím, a pak kvetoucí rostliny dát do pěkného kameninového květináče, který postavíme na stůl Páně. V předjarním čase lze nechat nakvést zlatý děšť, třešňové větvičky. A v létě stačí při procházce přírodou natrhat luční květiny, které se vyrovnají svou něžnou krásou exotickým květům.

Zdeněk Kovalčík

Dokončení v příštím čísle

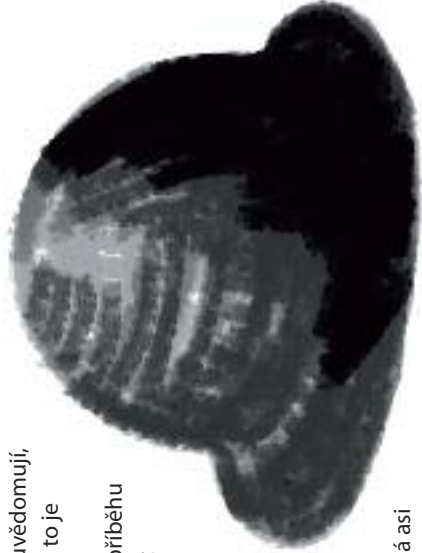

Etiketa

Možná už jste se s tím také setkali, že zejména příslušníci starší generace si občas postesknou, že dnes už lidé tolik nedají na etiketu – tedy pravidla slušného chování. A je to pravda. Vždyť jde o celou vědu, kterou zvládnout není vůbec snadné, a dříve jí bezesporu bylo věnováno daleko více pozornosti. Dnes už to došlo tak daleko, že někteří lidé ji naprosto ignorují a chovají se občas jako úplní barbari, jiní zase, protože si své mezey uvědomují, raději do společnosti ani nechodí. A i to je škoda.

Zkusme si malý test. V následujícím příběhu Petr, student vysoké školy, několikrát etiketu porušil. Přijdete na to, kdy a jak? Petrova maminka slavila významné narozeniny a při té příležitosti šla celá rodina nejprve na večeři do restaurace a poté na divadelní představení. Petr se moc těšil. Dlouho však přemýšlel nad tím, co si vzít na sebe. Když zjistil, že už má asi půl hodiny zpoždění, vzal si nakonec svou nejlepší teplákovou soupravu a utíkal do restaurace. Všichni už tam byli. Petr si rychle objednal

a pustil se do jídla lžící, aby ostatní dohonil. Zároveň však všem velmi hlasitě vykládal, jaké měl trable s oblečením. Mluvil tak naruživě, že se nikdo další vůbec nedostal ke slovu. Navíc si pobryndal tričko. Když vše konečně dojedl a dovyprávěl, všichni se zvedli a odebrali se do divadla. Petr, který se už poučil a nechtěl se znovu opozdit, se hrnul ven jako první. I tak ale přišli do divadla na poslední chvíli a museli se na svá místa prodírat přes plnou řadu sedících diváků. Petr se díral zády k nim a jedné dámě omylem šlápl na nohu. Radši to nekomentoval, aby zase nezdřívával. Oddychl si, když konečně seděl na místě. Z celkového vyčerpání usnul tak tvrdě, že se z jeho místa po chvíli začalo ozývat chrápání.

Nakreslila: Lucie Krajčůrková

CESTA

Kulturní chování

Když se podíváme do slovníku, co vlastně znamená „kultura“, dozvíme se, že toto slovo pochází z latiny a označuje „vše, co je potřeba pěstovat“ – na rozdíl tedy od všeho, co má člověk vrozené, kultura je něco, co se postupně učíme, co nemáme od přírody. V užším smyslu ji chápeme jako umění – literaturu, divadlo, hudbu, tanec, výtvarné umění... Kultura však zahrnuje i náboženství, morálku, společenské vztahy atd.

Takže kulturní člověk není jen umělec – malíř, spisovatel či herec, kteří všichni musí mít jednak talent a jednak se pro výkon těchto povolání dlouho připravovat na uměleckých školách.

Kulturní člověk není ani jen ten, kdo per-fektně chápe rozdíl mezi kubismem a impresionismem, dokáže se bavit o romantických básnících, rád poslouchá opery a těší se na všechny premiéry v Národním divadle. I k tomu je třeba se hodně vzdělat a o umění se zajímat. Takových lidí je jistě víc než umělců, ale ani to nedokáže každý.

Chovat se kulturně však znamená také chovat se slušně, zdvořile a mile, pokud je to aspoň trochu možné. Mít zájem o druhé lidi, umět je vyslechnout, nabídnout pomoc. Být ohleduplný. Nemyslet jen na vlastní prospěch. Žít jako člen společnosti, ne jako dravec, který chce na úkor společnosti něco získat. A o to se už můžeme snažit všichni, k tomu není nutný žádný zvláštní talent ani záliba v umění – i když i takovéto kulturní chování je třeba se stále učit a pěstovat jej.

JK

Nakreslila: Lucie Krajčůrková

Modlitba

Dobry Bože, prosíme, uč nás, at' jsme k sobe navzájem laskavi a milí. At' se dokážeme ovládat a nepropadat zlosti a špatné náladě.
Amen.

Hromnice

Millé děti,

vánoční svátky skončily a my jsme vstoupili do nového roku. V tomto ročním období přiroda ještě odpocívá, ale dny už se pomalu prodlužují a postupně přibývá světla. Jak to naznačuje známá pranostika: na Hromnice o hodinu více. Hromnice je lidový název svátku, který připadá na 2. února a připomíná, jak Marie s Josefem přišli do Jeruzalémského chrámu, aby poděkovali Bohu za Ježíšovo narození. Lidé si jej ale spojují s bouřkami, hromy a blesky, před nimiž se ukrývali ve svých příbytcích a někdy při tom také zapalovali svíčky. Mysleli si, že jejich světlo je může ochránit. V Bibli je ale tím světem Ježíš.

Uvedení do chrámu

Nejenom lidé, ale také zvířata hledají úkryty před nepříznivým počasím. A často se přitom uchýlí do blízkosti lidských obydlí. Například ptáčci si rádi staví hnízda pod okapy, v podloublích a skrytých zákoutích domů, ale také třeba ve věžích sborů, kostelů a chrámů. A pak pěkně z výšky pozorují, co se děje mezi lidmi, a zejména vrabci o tom spolu s oblibou švitoří.

A tak ani návštěva Josefa s Marií a dítětem Ježíšem v Jeruzalémském chrámu nezůstala vptačí říši bez povšimnutí: Všeteční vrabčáci si mohli krčky vykroutit, jak je natahovali, aby slyšeli, co Josefovi a Marii říká moudrý Simeon a zbožná Anna. Simeon přišel na Boží pokyn těsně před tím, než Marie s Josefem přinesli Ježíše. Anna žila v chrámu skoro celý svůj život. Chrámu poskytoval bezpečí každému, kdo se do něho uchýlil před bouřkami, které se odehrávaly venku mezi lidmi. Když na sebe zbraněmi pouštěli hromy a blesky.

Vrabci ani nedutali a jen ze střechy pozorovali, jak Marie s Josefem odevzdali Bohu své modlitby a vše, co přinesli jako poděkování za prvorozeného syna. A pak Simeon poprvé spatřil malého Ježíše. V tu chvíli se celý rozzáhl, vzal dítě do náručí a slavnostně prohlásil: „Mé oči uviděly světlo spásy pro všechny národy.“ Také prorokyně Anna chválila Boha za Ježíše. A oba předpověděli, že Ježíš se narodil, aby zachránil všechny

Soutěž o tři knihy

Pokud se vám podaří vyluštit naši „uměleckou“ osmisměrku, nezapomeňte nám tajemku spolu se svou adresou do poloviny března poslat na jana.krajcirkova@ccsh.cz, ať se můžete stát jedním z výherců knížky, jejichž jména otkiskneme v dubnové Cestě!

A	R	H	O	P	E	R	E	E	T	A	K	E
Y	M	O	D	N	A	R	Á	M	S	L	S	
E	S	P	N	Á	Ě	CH	A	U	I	E		
M	I	E	K	M	Ě	R	O	N	K	T	J	
M	I	R	Č	O	D	L	E	S	R	E	L	
U	C	A	E	R	N	A	I	O	I	R	Á	
E	E	F	I	L	M	C	D	D	C	A	K	
Z	N	T	E	L	A	B	E	Ó	V	T	I	
U	A	M	Ě	S	K	G	M	R	M	U	Z	
M	T	R	Á	A	A	Z	O	U	T	R	U	
Š	L	R	B	R	E	CH	K	Ť	U	A	M	
J	K	E	T	O	CH	E	I	Z	E	O	P	

BALET	KOMEDIE	OPERETA
CIRKUS	KONCERT	POEZIE
DOMY	KRÁSA	ROMÁN
DRAMA	LITERATURA	SOCHA
ESEJ	MÓDA	TANEC
FILM	MUZEUM	TRAGEDIE
GAALERIE	MUZIKÁL	
HRA	OBRAZ	
CHRÁM	OPERA	

Blahopřejeme výherci soutěže z prosince minulého roku

(tajenka: *Narozeni!*)

kterým je Boris Palůch z Prahy 1

Objevování Prahy

1. Malostranské uličky

Protože v poslední době se nedá moc chodit za kulturou, chodím na procházky. A přestože v Praze bydlím celý život, zjišťuji, že je v ní spousta krásných míst, která jsem dosud neznala. Člověk je zvyklý chodit po určité trase, ale třeba jen o pár ulic dál je pro něj úplně neznámé území. Když nějaké zvlášť hezké místo objevím, vždy mě to naplní nadšením. Tak jsem se rozhodla, že se s vámi o svou radost z objevů podělím.

Začít bych chtěla malou ochutnávkou jedné z nejkrásnějších pražských čtvrtí – Malou Stranou. Při popisu malostranských uliček skutečně můžeme použít krásné české slovo – *krivolaké*. Jsou často úzké, různě se krouží, stoupají či klesají... Vždyť když se podíváte z Pražského hradu dolů na různé

vyšoké červené malostranské střechy, ježící se komíny, je to prostě nádhara. Ale co teprve, když člověk sejde dolů. Nechodte ale jen tam, co turisté – ulicí Ke Hradu a Nerudovou. Zahrňte třeba z Nerudovy ulice do průchodu v paláci Kinských a projděte kolem Baráčnické rychty na Tržiště. Můžete pak zahrnout ostře doprava do Břetislavovy ulice a na Jánský vřesk, kde najdete mimo jiné muzeum alchymistů, připadně tou další, Vlašskou, vystoupat až na Petřín.

Když si budete prohlížet krásné staré domy, nezapomeňte si také všimnout zajímavých domovních znamení a vývěsních štítů.

Z Pražského hradu ovšem vede mnohem víc cest – po nových (těmi se dostanete k palácům, kde sídlí parlament) či starých zámeckých schodech (ty vás dovedou na stanici metra Malostranská) nebo z horní části Hradčanského náměstí vedou moc hezké Radnické schody. K Malé Straně ale samozřejmě neodmyslitelně patří i Kampa, kde můžete třeba na rameni Vltavy jménem Čertovka najít

Velkopřevorský mlýn, jehož kolo se pořád ještě točí (je vidět i z Karlova mostu). A mnoho dalších míst. Tak co, nalákala jsem vás trochu? A vy, co nebydlíte v Praze, nechcete nám také napsat, co krásného můžeme najít ve vašem městě?

JK

ztracené a nešťastné, kteří žijí v temnotě, a přivedl je ke světlu. Od té chvíle si vrabčáci Ježíše tuze oblíbili, protože i oni se vždycky těšili, až na nebi vyjde sluníčko a denní světlo probudí celou přírodu. Dlouho si pak nevyprávěli o ničém jiném, takže i vlaštovky a ostatní ptáčky, kteří s nimi bydleli pod jednou střechou, se o malém Ježíšovi dozvěděli.

Eva Buttová

Vrabec

Nebe je vlhké jako kobka.

I lípa větší mokřý šos.

Před lavičkou si vrabčák hopká,
a nevádí mu, že je bos.

Přiskákal sem. Hle, vidí hochu.

Ten nehýbá se. Pojďme blíž!

Hop na sedátko! Ještě výš!

Tu na mne větve sklepla rosu,

já pustil trochu páry z nosu.

Tak vrabčák shléd', že byl to klam,
vylétl, fr – a byl ten tam.

Miroslav Matouš
Řeč květů a křídél

Neakreslila: Lucie Krajčířková

Na dvoře krále Nabúkadnesara

4. Nabúkadnesarův sen

Ač jsem tomu v té chvíli vůbec nevěřil, kráľe Beltšasarova odpověď neurazila. Naopak, byl potěšen, že mu mladík odpověděl upřímně a bez podlézavosti. Ještě několik minut s ním a jeho druhy rozmlouval a nakonec milostivě rozhodl, že ze všech adeptů právě tito čtyři Hebrejci budou nadále zváni ke všem veřejným slyšením. Stále častěji se s nimi radil a brzy předčili všechny věšťce a zaklínače, kterým kráľ dosud důvěřoval.

Po nějaké době se prokázala další neobyčejná Baltšasarova schopnost, totiž umění vykládat sny, kterému naši panovníci vždy přikládali velkou důležitost.

Kráľ se totiž jedné noci zdál sen, který ho velmi rozrušil. Protože už dále nemohl spát, ihned uproštěd noci kázal povolat všechny věšťce, zaklínače, čaroděje a hvězdopravce. Do hodiny se jich shromáždilo několik desítek.

Rozčilený kráľ prohlásil, že když mu nevyloží, co se mu zdálo, rozseká je na kusy. Naopak slibili velkou odměnu tomu, kdo mu dokáže říci, co se mu zdálo a co to znamená.

„Jistě, kráľi, rač nám prosím vyprávět, co se ti zdálo, a my ti sen vyložíme,“ uklonil se jeden z věštců.

„To by se vám líbilo!“ rozkřikl se kráľ. „To by bylo moc jednoduché. Určitě

jste se předem domluvili, jaké lži mi navykládáte. Jen mi pěkně sami řekněte, co se mi zdálo!“

Těžko říci, zda je chtěl jenom vyzkoušet, nebo jednoduše svůj sen zapomněl a nechtěl to přiznat. (Takovou rouhačskou myšlenku bych však samozřejmě nikdy nemohl vyslovit nahlas.)

„Ale kráľi, to přece nikdo nedokáže, to umí jen bohové,“ zhrzili se všichni.

Kráľ však byl neoblomný. Rozkázal je všechny usmrtit. Když se Beltšasar od velitele stráží dostlechl, co všem, včetně něj a jeho druhů, hrozí, požádal kráľe o jeden den strpení a slibil, že mu poté jeho sen a výklad oznámí.

Ihned se odebral ke svým přátelům a řekl jim: „Proste usilovně Boha o slitování. Proste jej, ať nám vyjeví kráľův sen a zachrání nám tak život!“

A jejich Bůh je skutečně vyslyšel a v noci Beltšasarovi vše vyjevil. Vím to, protože hned druhý den předstoupil před kráľe a přiznal, že ne díky svým schopnostem, ale díky velikosti a milosrdenství jejich Boha teď může kráľi sdělit, co žádá. Ke cti mu budíž přičteno i to, že zároveň prosil o milost nejen pro sebe a své přátele, ale i pro všechny ostatní věšťce a kouzelníky.

„Dobrá, pověz mi tedy, jaký byl můj sen a co znamená,“ vyzval jej panovník.

„Ty jsi, kráľi, ve snu viděl obrovskou

lesklou sochu. Její hlava byla z ryzího zlata, její hrud' a paže ze stříbra, břicho a boky z mědi, stehna ze železa a nohy dílem ze železa a z hlíny. Viděl jsi, jak přilietel kámen a udeřil do hliněných nohou, které rozdrtil, a celá socha se rázem zřítla. Ten kámen se proměnil v obrovskou skálu, která zaplnila celou zemi.“

„A co ten sen znamená?“ zeptal se nedočkavě kráľ.

„Ty, kráľi, jsi získal obrovskou moc a sílu, vládněš veliké říši. Ty jsi ta zlatá hlava.

Po tobě přijde další kráľovství, slabší než to tvoje – to je to stříbrné, po něm třetí, měděné. Čtvrté kráľovství bude tvrdé jako železo. Bude však rozdělené – jako nohy sochy, které byly částečně ze železa a částečně z hlíny. Pak však přijde nové kráľovství, které nahradí to předchozí, jako ten kámen, který zboril sochu. Toto nové kráľovství zůstane navěky.“

Na kráľe to vše učinilo tak veliký dojem, že se Beltšasarovi dokonce sám uklonil a chválil velikost jeho Boha. Dal mladíkovi mnoho darů, povýšil jej a učinil jej nejvyšším ze všech babylonských mudrců.

Tak tomu tedy říkáme karérai

Jana Krajčířková

Neakresliła: Lucie Krajčířková

Od Husa k Španilé jízdě

Neřekneme nic nového výrokem, že husitství patřilo a patří v české kinematografii k pravidelně se vracejícím námětům. (Přesněji řečeno historické husitství, zatímco to novodobé, reprezentované už sto let existencí Církve československé husitské, český film zarytě ignoruje – tedy až na některé okrajové výjimky, jakou je třeba bizarní scéna pohřbu s „husitskou“ farářkou v bezduché slátanině jménem *Divnovlásky* z r. 2008). Už v roce 1918 plánoval průkopník němého filmu Antonín Fencel přivést na plátno Jana Husa ve snímku, jehož výtvarnou podobu měli obstarat Alfons Mucha a Ladislav Šaloun. Jistě nejznámější je vlna filmů s husitskou tematikou z přelomu 40. a 50. let, z nichž Borského *Jan Roháč z Dubé* (1947) se pyšní primátem prvního československého barevného filmu.

Také husovské výročí v r. 2015 přineslo několik realizací, byť vesměs v televizní podobě (*Jan Hus* Jiřího Svobody, 2015; Hlavsův *Poslední útěk Jeronýma Pražského*, 2018), a zvýšený zájem o téma lze očekávat také letos v souvislosti s novým koprodukčním snímkem *Jan Žižka* režiséra Petra Jákla. Filmu, který před únorovou premiérou slibuje být „historickým životopisným akčním dramatem“, bude Český zápas jistě věnovat pozornost. Zatím si výběrově připomeneme dva reprezentanty tohoto sektoru české kinematografie z 50. a 60. let, jednoho velmi známého, druhého spíš méně.

Tím prvním není nikdo jiný než *Jan Hus* z roku 1954, první díl ambiciózní husitské trilogie Otakara Vávry (následoval *Jan Žižka*, 1955 a *Proti všem*, 1957), který měl tehdy jako jeden z uměleckých šéfů a člen kolektivního vedení Filmového studia Barrandov zásadní vliv na podobu tuzemské filmové produkce. Ta stála ve službě dobové vládnoucího (a dle státní komunistické ideologie jedině možného) chápání historie jako nevyhnutelného boje antagonistických tříd, což v konkrétním případě znamenalo přeznačit jiráskovské uchopení středověké látky nejedlovskou interpretací husitství coby prvního třídního vystoupení českého lidu proti feudálnímu utlačovatelům. Proto má titulní hrdina rysy hlasatele revoluce a bojovníka proti hamizné církvi, která vysává prostý lid, jak ukazuje hned šablonovitá expozice s masovou scénou odírání nuzných dělníků na stavbě Týnského chrámu. Hromadné výstupy nákladného velkofilmu (mj. též na kostnickém koncilu) jsou tak sice efektní (třeba i v bohaté kostýmní výpravě), ale zároveň ploché a řada předních herců v nich se nepovznese nad jednorozměrné figurkaření (Vilém Besser jako tesař Jíra, Josef Kemr, Eduard Kohout, Vítězslav Vejražka a jiní). Daleko lépe vyznívají scény komorní a ještě více intimní,

z nichž na předním místě stojí poslední setkání Mistra Jana a jeho někdejšího přítele a nyní protivníka Štěpána Pálče (výtečný Otomar Krejča) v předvečer Husovy popravy. V duchu řečeného zaujme Zdeněk Štěpánek v titulní roli víc jako břitký ironik na cestě do Kostnice (rozhovor s prostými lidmi v Bavorsku) či co osamělý vězeň než plamenností betlémského kazatele. Proto také ve Vávrově filmu nalezneme i lepší herecké výkony. To platí o celistvém projevu Jana Pivce v roli krále Zikmunda, a zejména o Karlu Högerovi, který s věrohodnou střídmostí vystihl váhavou rozpolcenost krále Václava IV.

Zmíňme ještě, že Alois Jirásek, jehož dílo stálo v 50. letech ve službách oficiálního výkladu českých dějin, se tehdy také dočkal svého životopisného filmu. Jsou jimi *Mladá léta* Václava Kršky z r. 1952, a je příznačné, že jednou z nejvýstižnějších scén je ta, v níž nadaný spisovatel v podání Eduarda Cupáka strhne pozornost dychtivě zaujatým výkladem o Husovi.

Tím druhým, méně známým filmem, který chceme připomenout, je *Španilá jízda* režiséra Oldřicha Daňka z r. 1963. První kapitola ze tří, do nichž je snímek rozložen (*Bitva, která nebyla*), nás zavádí v létě 1427 k Tachovu, kde se formuje třetí křížová výprava proti husitům. K bitvě ovšem nedojde, výprava se rozložila ještě před střetem vojsk, a to i navzdory povzbuzování kardinála Beauforta v jejím čele (jako pragmatického politika jej spolehlivě podává Karel Höger). Jeden z vedlejších výpadů rytíře Eschwilera však osudově vstoupí do života zemana Štěpána Keřského: cizácký oddíl při něm ohněm zhatí jeho svatbu, mladá nevěsta je odvečena kamsi za hory. Mladý šlechtic (jiskrný Petr Kostka) se marně domáhá pronásledování prchajících vetřelců v impozantní scéně, v níž se vrhá pod kopyta husitské jízdy, jeho následný pokus ukrást v ležení koně skončí zatčením a zbičováním.

ním. Štěpánův čas přijde o tři léta později (krátká kapitola *Tažení do Němec* a závěrečná *Cesta do Norimberka*), kdy se (i s novou družkou Katrušív v autenticky nehledaném ztvárnění mladinké Michaely Lohníské) stane součástí španilé jízdy husitů do Norimberka vedené přemýšlivě pojatým Prokopem Holým (Martin Růžek) a neúnavným knězem Jírou (Jiří Holý). Zatímco větší část jízdy míří k městu obsazenému vystrašeným markrabětem Fridrichem z Hohenzollernu (Václav Špidla) a jeho svitou (mj. Otakar Brousek jako Erkinger či Fridrichova manželka Alžběta v divadelně úsporném podání Vlasty Fialové), dopátrá se mstitel rytířova sídla. Zde však shledává jen nuzný dvorec a někdejšího násilníka v obavách o malého synka, kterého mu unesená nevěsta porodila. Sama přitom nepřežila: Eschwilera, kterého Jiří Vala hraje nikoliv jako zpupného ukrutníka, nýbrž skeptického pochybovače, ukáže Štěpánovi její skromný hrob zdobený husitským kalichem. To už chudou tvrz s malou českou posádkou obklíčuje vojsko vyslané zrádným markrabětem...

Osvědčený divadelní režisér Oldřich Daňek se projevil jako nadaný filmař se smyslem pro tempo scénování a působivě komponovaný obraz (často z nadhledu snímající kamera Josefa Illíka). Tak uchopil vlastní filozofující scénář, v němž reálný historický rámec vyplňuje fabule zkoumající otázky viny, odplaty a trestu. Provokuje přitom soudobými asociacemi (Štěpánův podiv nad Němci, kteří se neradi rozpomínají na řádění v Čechách, jsou zřetelnou narážkou na zamlčování nacistických zločinů) i hořkými paradoxy: zde vyniká třeba scéna, v níž je křížákům před tachovskou bitvou čtena papežská bula očišťující je předem z vin za násilí, jichž se na kacířích mají dopustit. Když si kardinál uvědomí, že bojovníci latinskému textu nerozumějí, hbitě jej překládá do jim srozumitelné řeči. Odkaz k prosazování národních jazyků v bohoslužbě 20. století zde spatřovat nemůžeme, ale připomínku jednoho z bodů reformačních snah zřejmě ano. Ostatně jedním z působivých obrazů Daňkova filmu je utrakvistická polní bohoslužba s vysluhování eucharistické svátosti podobojí. *Španilá jízda* je stále pozoruhodný snímek. Její intelektuálně vyprávěný příběh jako by svým důrazem na silného individuálního hrdinu v čase kolektivně myslícího středověku v něčem předjímal velké vláčilovské opusy – byť bez jejich syrově básnivě imaginace. Stojí však za to si jej připomenout.

Marcel Sladkowski

Zapomenutá historie dramatického odboru

Z několika návrhů kolem Příbrami může všímavý poutník zaznamenat jedinečný pohled na březohorské „trojkostelí“, jehož součástí je sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra, postavený převážně horníky hlásícími se k naší církvi. Na Příbramsku se ČČSH těšila zájmu místního obyvatelstva, když se k ní po dvou letech existence hlásilo přes 4 000 věřících. V té době již při státem schválené náboženské obci (1922) působil ochotnický divadelní odbor, pojmenovaný po občansky a vlastenecky aktivním žurnalistovi Karel Havlíček Borovský.

Už jsem naznačil, že divadelní odbor se při příbramské náboženské obci utvořil téměř v jejích začátcích. První představení „*Psohlavci*“ nebo hru učitele, spisovatele a člena zakladatelské generace ČČSH Václava Lemberka „*Pro víru*“ nazkoušel a odehrál již v roce 1921 v sále hostince Emanuela Soukupa na Rozsypalce v Mariánské ulici. Březohorská Rozsypalka, která byla záhy přejmenována na hostinec u Jiřího z Poděbrad, se stala na dlouhá léta domovskou scénou dramatického odboru Karel Havlíček Borovský. Ochotniční nadšenci z dramatického odboru ve spolupráci s Jednotou mládeže zde odehráli desítky divadelních představení. Pořádány byly též hudební nebo vzpomínkové večery, akademie, mikulášské, kabaretní představení nebo tzv. maškarní reje.

Důležitý posun v divadelním životě církevních ochotníků se udál v roce 1923, kdy bylo do divadelního sálu pořízeno jeviště a vyrobeny kulisy. Iniciátorem se stal horník z Podlesí Bohumil Futro. Patřil dlouhá léta k nejobětavějším členům rady starších, a tak není divu, že jeho podobiznu zachytil sochař Václav Šára v interiéru březohorského husitského kostela. Zhotovením zakázky byl pověřen malíř z Prahy-Vinohrad Antonín Nevole. V následujícím roce 1924 uspořádal dramatický odbor svůj první divadelní ples. V tomtéž roce se jeho členům dostalo poděkování přímo od prezidentské kanceláře, která tak reagovala na zaslání blahopřejného dopisu ochotníků k prezidentovým narozeninám, k němuž byla připojena jednoaktovka M. Hlaváčové „*Páně profesorův významný den*“. Divadelní odbor nově vedl Antonín Jeník, jenž stál v čele čtrnáctičlenného výboru. Ke konci roku 1924 se podařilo pro církevní ochotníky zakoupit za 7 500 Kč pianino. „*Kdož by ku rychlejšímu zaplacení úpisem podílů od 10 Kč výše přispět chtěl, nechť si vyzvedne úpisní arch u Antonína Jeníka*“, píše se v zápisu rady starších z 5. listopadu 1924.

Divadelní představení a akce pořádané dramatickým odborem Karel Havlíček Borovský se konaly několikrát do roka. Snaha rady starších ale směřovala k větší pravidelnosti, nejlépe k pořádání nejméně jedné události měsíčně. Na konci roku 1925 se tak v průběhu října a listopadu odehrálo divadelní představení, uspořádán byl Fibichův melodram a společenský večer.

Členové rady starších i dramatického odboru přirozeně vytvářeli kulturní milieu Březových Hor, které tehdy byly samostatným městem. Od poloviny dvacátých let se zapojili do činnosti osvětových sdružení na Březových Horách (Antonín

Jeník a Karel Vaněk) i v Příbrami (farář František Kalous a Josef Kříž). Když v říjnu 1926 došlo k slavnostnímu položení základního kamene pomníku padlým občanům Březových Hor, přispěl dramatický odbor Karel Havlíček Borovský na jeho postavení částkou 200 Kč, kterou získal uvedením hry se zpěvy v přírodě „*Tulácká krev*“. S představeními se dramatický odbor vydával i do okolí Březových Hor. Dětskou divadelní hru „*Tajemný dub*“ od Čenka Habarta odehrál divadelní dorost nejprve v předvečer 77. narozenin T. G. Masaryka v sále na Březových Horách, aby několik dní poté se stejnou hrou zajeli do Obecnice a Bohutína. V roce 1930 mohl Bohumil Futro na schůzi rady starších oznámit jubilejní 50. odehrané divadelní vystoupení. Naopak v době, kdy se nehrálo, zapůjčoval dramatický odbor své jeviště divadelnímu souboru Kostecký, společnosti Karla Tvrdka nebo Bedřicha Bittla. Až do slavnostního otevření sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra odváděl Havlíček většinu výtěžku z divadelních představení ve prospěch stavby vlastního kostela. Na některých představeních participoval se sokolskými ochotníky, jako tomu bylo například v Bohutíně při uvedení hry „*Pan učitel*“ (1933). Oslavu 84. narozenin T. G. Masaryka v Dominikálních Pasekách 18. března 1934 zase dramatický odbor uspořádal s místní Dělnickou tělovýchovnou jednotou. Zvláštní představení Havlíček odehrál v předvečer slavnostního otevření sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra 24. října 1936, kdy uvedl hru „*Probuzení*“ zachycující počátky ČČSH.

I za nacistické okupace se dařilo divadelní provoz držet při životě. Během válečných let místo jednatele dramatického odboru zastával katecheta a pomocný duchovní Jiří Vítek, kterého v roce 1944 ve funkci vystřídala Božena Ciprýnová. Intenzita činnosti dramatického odboru během jednotlivých válečných let kolísala. V letech 1939–1941 nazkoušeli členové dramatického odboru čtyři divadelní hry: „*Lucifer aneb zázračný elixír*“ (1939), „*Lidé na kře*“ (1940), „*Přátelský večer*“ (1940), „*Vina*“ (1941) a připravili večer zpěvů a hudby, při němž pod taktovkou Josefa Švancara účinkoval církevní smíšený a ženský sbor společně s orchestrem ochotníků. Provedeny byly skladby F.

Drdly, Z. Fibicha, V. Hlinomaze, G. Langeho, B. Smetany, O. Stryka, J. Švancara a dalších.

V roce 1942 posílil rady dramatického odboru Ing. Josef Ouzký s manželkou, čímž jeho činnost ožila. Počet odehraných divadelních představení jak na domácí scéně u Jiřího

z Poděbrad, tak na venkovských jevištích – například v sále hostince B. Vaňka v Bohutině, kde bylo představeno Stroupežnického drama „Václav Hrobčický z Hrobčic“ – začal narůstat. Uspořádány byly rovněž dva koncerty; jeden v sále u Jiřího z Poděbrad a druhý přímo ve sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra. V následujících dvou letech dramatický odbor pracoval opět ve volnějším tempu. V roce 1943 připravil dvě představení: kostýmní operetu „V trojském zámečku“ a veselohru „Puma a Herakles“; pořádan byl také kabaret, sál byl jinak propůjčován různým divadelním společnostem. V roce 1944 mohli diváci zhlédnout veselohru se zpěvy „Sladké království“ od faráře Františka Rydvala, další dvě představení: „Zlatá lucerna vily Slovanek“ a „Vánoční pošta“ se odehrála v roce 1945 a režijně se na nich podílel Jan Futro, čímž pokračovala rodinná divadelní tradice.

Na valné hromadě v dubnu 1945 prošel dramatický odbor Karel Havlíček Borovský částečnou generační obměnou. Byla provedena nezbytná oprava poškozeného jeviště. Sál u Jiřího z Poděbrad tak byl připraven znovu divákům rozevřít divadelní oponu. Za obnovou církevního divadla stály zejména dvě osobnosti: duchovní Jiří Vítek a občasný režisér dramatického odboru Jan Futro. V jeho režii byla s úspěchem sehraná dvě představení: „Zlatá lucerna vily Slovanek“ a na Hod Boží vánoční „Vánoční pošta“, veselá vánoční hra se zpěvy od Františka Rydvala. Vstupné k sezení stálo 10 a 8 Kčs, k stání se dal lístek opatřit za 5 Kčs. Další oživení dramatického odboru Karel Havlíček Borovský nastalo až v roce 1947 s příchodem nového faráře Františka Božovského a jeho manželky Věry. „Havlíček sehrál 7. prosince 1947 jedno krásné divadlo ve dvou představeních a to „Vodníkova Bě-

lička“ v režii Věry Božovské,“ píše se v kronice náboženské obce. I v dalším roce dramatický odbor nacvičil dvě představení, obě na vlastním jevišti v restauraci u Jiřího z Poděbrad. Po komunistickém převratu v únoru 1948 začala být spolková činnost církve potlačována. Přesto se církevní ochotníkům v Příbrami dařilo ještě nějaký čas vzdorovat. V roce 1949 se hráli tři představení: „Sněhurku“ a „Mikuláše v Kašpárkově“ v režii Věry Božovské a „Žižkův večer“ pod vedením sestry Kamenické. O rok později tzv. prošlo již jen jedno představení „Hluboké kořeny“. Existence dramatického odboru na spolkové bázi se neodvratně blížila ke svému konci. K němu přispělo též zrušení restaurace u Jiřího z Poděbrad, v jejímž sále církevní divadlo od roku 1921 téměř bez přerušení účinkovalo. Jeviště muselo být odvezeno a uskladněno ve farních domech, pianino ve farní kanceláři v Prokopské ulici. V roce 1951 byla rada starších nucena se zabývat odprodejem jeviště, dokonce uvažovala o rozstříhání divadelní opony a jejím využití pro pokrytí kostelních lavic. Do prachu se začala halit třicet let budovaná divadelní knihovna, pro kterou se kvůli násilnému přerušení ochotnického nadšení pro divadlo ne našlo využití.

Když si otevřete internetovou databázi českého amatérského divadla, najdete v ní bezmála sto odkazů na divadelní sdružení pojící se na náboženské obce CČSH. Moderní kostely, které si naše církve vesměs svépomocí za první republiky stavěly, byly hojně koncipovány jako multifunkční stavby s divadelními sály. Jeden takový, v němž se divadelní scéna podařilo po roce 1989 obnovit, máme v Praze-Vršovicích. Tak snad se do hlediště divadla MANA budou moci brzy opět posadit diváci.

Martin Jindra

O úloze kultury v našem životě

Co obvykle dává lidi dohromady? Pohodová a přátelská atmosféra, schopnost naslouchat si, vzájemně si porozumět, a také možnost seznámit se v příjemném prostředí s dalšími spřízněnými dušemi, zajímavými se hlouběji o kulturu. Podle mého soudu se kultuře daří, když může být vhodným způsobem napojena na živé křesťanské prostředí. Získává tak stabilní zázemí. Tvůrčí lidé prožívají pocit opory, stálosti, zakotvenosti, nezastupitelně vnímají vertikálu.

Všichni máme tu zkušenost, že v produchovnělém prostoru chrámů a far si lidé obvykle vzájemně více naslouchají, vycházejí si s důvěrou vstříc, mohou se na sebe spolehnout. I psychologové potvrzují, že věřící lidé snadněji řeší problémy a obtížné rodinné situace a dokážou je obvykle zvládnout s větším nadhledem než jedinci nejistí a s méně srovnávanými hodnotami. Ti vlastně nevědí, co chtějí. Obtížněji proto hledají harmonii a vydávají se za ní ne vždy zrovna nejlepšími cestami. A prozření bývá zdoluhavé a velmi nesnadné.

V kultuře prodchnuté křesťanskými hodnotami lidé, jak se zdá, lépe dozrávají, hledají pravdu, mají potřebu nechat se jí přímo oslovit. Bývají pokornější a jak jsem si povšimla, též jasnozřivější.

Není proto náhodou, že naše církev věnuje kulturním aktivitám stálou pozornost a spolupracuje na jejich organizování v rámci celé republiky. Jako členka Kulturní rady se řadu let podílím na mnoha celocírkevních kulturních aktivitách, jako jsou setkání k výročí T. G. Masaryka, Mistra Jana Husa, Jana Žižky a dalších. Loňský rok zasažený covidem byl ovšem nestandardní. Proto bych se chtěla podívat hlouběji do minulosti a zaměřit se přitom především na aktivity, pro-

bíhající v náboženské obci Praha 8 – Karlín, kde mám své domovské působíště a nejvíce organizačních zkušeností.

Již sedmáctým rokem zde působí Literárně dramatický klub *Dialog na cestě* a již třináct let jsou pořádána „Setkání 3. věku“ ve spolupráci naší náboženské obce, Dialogu na cestě a Městské části Praha 8. Vždy poslední úterý v měsíci se v Karlíně se seniory setkávají spisovatelé, básníci, publicisté, režiséri, dramaturgové, cestovatelé a další zajímavé osobnosti. K nejzajímavějším setkáním v nedávné době patřila: „*Izrael a příběh Ježíše*“ se spisovatelkou Mgr. Lenkou Hejdovou, „*Americký pobyt Antonína Dvořáka a 125 let Dvořákova cyklu Biblických písní*“, připravený Zdeňkem Kovalčíkem; a *Počátky husitské revoluce* – o tomto tématu promluvil prof. Petr Čornej.

Sám Dialog na cestě připravuje řadu programů, často nesoucích výrazný etický náboj. Připojujeme se řadu let i k „Happeningu Pamatuj!“ Předloni na osudy svých blízkých vzpomínal publicista a spisovatel Ing. Jan Kovanec v pořadu „*ŠOA mělo celkem asi šest milionů podob*“. O dalších pořadech věnovaných tomuto závažnému tématu jednáme s ředitelkou Nadačního fondu obětem holocaustu a s Židovskou obcí v Praze. V r. 2019 jsem

také dostala příležitost manažersky organizovat v rámci Kulturní komise Církve československé husitské pietní setkání u příležitosti 74. výročí tragických obětí květnových událostí roku 1945 v prostoru Masarykova nádraží. Vážím si toho, že jsem zde také mohla o těchto událostech společně se spisovatelkou Františkou Vrbenskou hovořit.

Již několik roků v Dialogu na cestě připravujeme matiné k celorepublikovému „*Dni poezie*“ (více k tématu viz článek níže). V roce 2017 se jej zúčastnilo kolem osmdesáti autorů a v dalších dvou letech zde pokaždé vystoupily asi čtyři desítky básníků a básniček.

Inspirativní kulturní dění v kapli náboženské obce v Karlíně rozšířila také spolupráce s Pražským klubem spisovatelů při Obci spisovatelů.

Zprávy o našich kulturních aktivitách a pozvánky na ně se objevují na webových stránkách ČČSH, Obce spisovatelů a Dialogu na cestě (www.dialognaceste.cz). Oceňuji, že naši hosté ze střední a mladší generace, například básničky Natálie Nera a Zora Šimůnková, která již dlouho koná básnické „*Večery přiměřených depresí*“, naše pořady také avizují na sociálních sítích, jako jsou Facebook, Instagram nebo Twitter. S těmito médii již přece jen příliš zkušeností nemám.

Závěrem bych ráda řekla, že si vážíme porozumění, které naší kulturní činnosti v Dialogu na cestě projevují bratr patriarcha Tomáš Butta, pražský biskup David Tonzar, a také dlouholetý přednosta odboru kultury a předseda Kulturní komise ČČSH a karlínský farář Jiří Vaníček.

Olga Nytrová

Celorepublikový Den poezie

Již po několik let se Pražský klub spisovatelů a Dialog na cestě aktivně připojují k celorepublikovému Dni poezie. Setkání básníků probíhá v zasedací místnosti NO Církve československé husitské v Karlíně. V listopadu 2020 se vinou covidové krize nemohli sejít osobně, a tak se poetický pořad uskutečnil virtuálně (záznam nabízí Dialog na cestě na YouTube). Docent Miloš Kodejška z Pedagogické fakulty UK je teoretikem, který kulturní úsilí všestranně podporuje a s Dialogem dlouhodobě spolupracuje. Pro virtuální poetické matiné napsal zasvěcený komentář o smyslu umění, z něhož jsme vybrali následující slova.

Vážení přátelé, chci vám poděkovat, že se prostřednictvím celorepublikového Dne poezie budete snažit přibližovat poetickými výrazovými prostředky dnešní generaci cit, smysl pro krásu a mnohé další hodnoty. V současnosti je to inicia-

tiva značně obtížná, neboť lidé se nacházejí často v rozporuplných situacích. Nedomáží se vymanit ze společenských a výrobních systémů, z podprahové reklamy, propagandy, obchodních preferencí, agresivního byznysu, z elementár-

ního nazírání na životní projevy, na výchovu a na vzdělávání, kulturnost apod. Je jisté, že takové prostředí u nich následně vyvolává konzumní přístupy k životu a vyhledávání jednoduchých řešení všeho druhu. Jejich přirozenost a stabilita tak slábnou a postupně se vytrácí. Proto je pro ně obtížné vstupovat do poeticky laděných myšlenek a náhledů na život. Jako pedagoga mě vždy zajímala dětská vývojová psychologie. Když se děti dostávají do nových situací, vzorce jejich chování se postupně „pečetí“ v jejich vědomí. Předkládané společenské zkušenosti jim

utvářejí budoucí postoje jako jejich relativně trvalé osobnostní zaměření...

Čeští básníci a spisovatelé ve spolupráci s pedagogy všech školských stupňů by měli stále usilovat o vstup krásné literatury, poezie, hudby a dalších druhů umění do systému školního a mimoškolního vzdělávání, a to prostřednictvím masmédií. A právě celorepublikový Den poezie by se mohl stát začátkem pro celkové společenské ozdravení. Novodobé výzkumy ve světě, například v oblastech neurofyzilogických bádání, potvrzují emocionální a kognitivní sounáležitosti procesů ve vzdělávání a ve výchově a mohou se stát i pádným argumentem pro rozvoj umělecké výchovy v celém školském spektru.

Ve školské pedagogice se řeší tělesný a psychický rozvoj dítěte, avšak jeho duchovní stránka zůstává zatím bez odpovědi. Když budou děti vnímat ohraňičně, předmětně, jen kognitivně, nikdy hlouběji nepochopí smysl a dějový řád. Toho lze docílit uměleckými prostředky. A budoucnost slovesného umění přece záleží především na postojích dětí a mládeže.

Významnou složkou poezie je krása a její další hodnoty, které naplňují samotnou podstatu života. Hodnota poezie spočívá v tělesné, duševní a duchovní integritě člověka. Moudrá společnost by měla pečovat o strukturální i dynamické činitele osobnostního rozvoje. Domnívám se, že do vzdělávacího programu je nutné vsadit klíčovou esteticko-uměleckou kompetenci. Kultivace citu a smyslu pro krásu je též výzvou pro udržení nehmotného kulturního dědictví v naší zemi.

V tomto smyslu uskutečňujeme například s kolektivem Odborového svazu novinářů soutěž O nejinspirativnější středoškolský časopis a spolu s MŠMT budeme dále usilovat to, aby i slovesné umění patřilo k hodnotám, které budou přitažlivé pro děti a mládež. Bylo by užitečné spojovat lidi, kteří mají v tomto smyslu společná přání. Poezie, hudba, divadlo a další umělecké oblasti ve výchově mohou účinně harmonizovat život

k hodnotám, z nichž život sám vzešel. Jsou to bezedné, udivující, neskutečně obohacující kvality podvědomého až vědomého prožitku, který obdarovává i ty, kteří jej podnítili. A to od narození až po fyzický konec lidského života.

Celorepublikový Den poezie je skvělou

iniciativou. Nezbyvá, než mu přát, ať se stane malou jiskrou, ze které vzplane ozdravující oheň pro kvalitní poetickou výchovu, uměleckou a celospolečenskou kulturu v naší zemi!

Miloš Kodejška

(redakčně zkráceno a upraveno)

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka	
Jak to vidí... Zbigniew J. Czendlik/ sestra Angelika	8.30 neděle Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.
ČRo Vltava	
Spirituála	8.00 neděle Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kofenům.
Bohoslužba	9.00 neděle Přímé přenosy bohoslužeb.
ČRo Plus	
Vertikála	8.07 neděle Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.
Nedělní Hovory	22.05 neděle Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.
ČRo Radio Wave	
Hergot	18.00 neděle Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.
REGIONÁLNÍ STANICE ČRO	
Mezi nebem a zemí	9.04 sobota Magazín o víře a spiritualitě.
Šalom alejchem	19.45 neděle Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková. Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Tvořte s námi Český zápas!

Milí čtenáři a příznivci Českého zápasu, budeme rádi za váš zájem přispívat svými postřehy, úvahami i formou zpráv z dění ve vašich náboženských obcích. Uvítáme příspěvky do novinových i do barevných magazínových čísel, jejichž témata na další měsíce roku 2021 jsou následující:

březen - solidarita

duben - Velikonoce

květen - rodina

červen - biblická země Izrael

červenec - hodnoty ve společnosti a v církvi

srpen - věda a poznání

září - Ludmila a výchova dětí

říjen - poděkování za dary stvoření

listopad - smíření a odpuštění

prosinec - Vánoce

e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
